

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

ในการศึกษาเรื่อง“ปัจจัยที่มีผลต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน” ของหมู่บ้านเมืองบาง ต.วัดธาตุ อ.เมือง จ.หนองคาย ผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม กับประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็น ประชาชนจำนวน 297 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติค่าร้อยละและค่าเฉลี่ยสำหรับการแจกแจงความถี่ของข้อมูล พบว่า

ลักษณะข้อมูลทั่วไป

กลุ่มประชาชนตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ มี เพศหญิง 174 คน เพศชาย 123 คน คิดเป็น ร้อยละ 59.0 และ 41.0 ตามลำดับ มีอายุโดยเฉลี่ยอยู่ในช่วงอายุเท่ากับ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.3 มีสถานภาพสมรสและอยู่ ด้วยกันคิดเป็นร้อยละ 75.0 ประชาชนในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพรับจ้างรายวัน คิดเป็นร้อยละ 39.0 มีรายได้เฉลี่ยไม่เกิน 5,000 บาท ร้อยละ 52 มีความเข้าใจในเรื่องความเข้มแข็งของชุมชนในระดับปานกลาง เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 61.1 และมีความเข้าใจในเรื่องคุณภาพชีวิตในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 58.0

ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

การพัฒนาอย่างยั่งยืนมีวัตถุประสงค์หลักคือ พัฒนาคุณภาพชีวิตและความเข้มแข็งของชุมชนด้านคุณภาพชีวิต ประกอบไปด้วยมิติทางเศรษฐกิจและมิติทางสังคม ส่วนมิติทางสิ่งแวดล้อมนั้นตัดออกเพราะโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์นี้ มีผลทางมิติทางสิ่งแวดล้อมน้อยมาก โดยมิติทางเศรษฐกิจประกอบไปด้วยประกอบด้วย รายได้และการมีงานทำมิติทางสังคมประกอบไปด้วยที่อยู่อาศัย, สาธารณูปโภค, สุขภาพร่างกาย, สุขภาพจิต, ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน, โอกาสในการศึกษา การศึกษา, การคมนาคม,และ การมีเวลาพักผ่อนหย่อนใจ คุณภาพชีวิตโดยรวมจากทั้งสองมิติ อยู่ในระดับปานกลาง ด้านความเข้มแข็งของชุมชนประกอบ ไปด้วยมิติทางเศรษฐกิจและสังคม เช่นกัน โดยมิติทางเศรษฐกิจ ประกอบไปด้วยประกอบด้วย รายได้และการมีงานทำโดยมิติทางเศรษฐกิจ ประกอบไปด้วยประกอบด้วย รายได้และการมีงานทำมิติทางสังคมประกอบไปด้วย การรับรู้ข่าวสารการมีส่วนร่วมในชุมชน การมีส่วนร่วมในครอบครัวการมีส่วนร่วมในประเพณีและวัฒนธรรม ประสิทธิภาพการทำงานขององค์กรในชุมชน กิจกรรมส่งเสริมอาชีพและความรู้

จากการศึกษาตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตของชุมชน ได้แก่ รายได้ มีระดับประสิทธิผลสูง, การมีงานทำ ระดับประสิทธิผลสูง, ที่อยู่อาศัย มีระดับประสิทธิผลสูง สาธารณูปโภคมีระดับประสิทธิผลสูง สุขภาพร่างกาย มีระดับประสิทธิผลสูง, สุขภาพจิต มีระดับประสิทธิผลสูง, ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีระดับประสิทธิผลสูง, โอกาสในการศึกษา มีระดับประสิทธิผลปานกลาง, การคมนาคม มีระดับประสิทธิผลสูง, การมีเวลาพักผ่อนหย่อนใจ มีระดับประสิทธิผลต่ำตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน ได้แก่ รายได้ มีระดับประสิทธิผลสูง, การมีงานทำ มีระดับประสิทธิผลสูง, การรับรู้ข่าวสาร มีระดับประสิทธิผลสูง, การมีส่วนร่วมในครอบครัว มีระดับประสิทธิผลสูง, การมีส่วนร่วมในชุมชน ระดับประสิทธิผลสูง, การมีส่วนร่วมด้านประเพณีและวัฒนธรรม มีระดับประสิทธิผลปานกลาง ประสิทธิภาพขององค์กรในชุมชน มีระดับประสิทธิผลสูง, กิจกรรมส่งเสริมอาชีพและความรู้มีระดับประสิทธิผลสูง ซึ่งจะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่จะมีประสิทธิผลในระดับที่สูง มีเพียงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและการมีส่วนร่วมด้านประเพณีและวัฒนธรรม ที่มีประสิทธิผลอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการมีเวลาพักผ่อนหย่อนใจเป็นตัวชี้วัดเดียว ที่มีประสิทธิผลอยู่ในระดับต่ำ ผลของตัวชี้วัดส่งผลต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในมิติทางเศรษฐกิจ จะค่ามีผลกระทบต่อระดับคุณภาพชีวิตและความเข้มแข็งของชุมชน มากกว่ามิติทางสังคม นอกจากนี้ปัจจัยต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนมากกว่า ในมิติทางสังคม ทำให้ค่าของระดับความเข้มแข็งของชุมชนสูงกว่าระดับคุณภาพชีวิต

สรุปแนวทางการใช้โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อการพัฒนาให้เกิดความยั่งยืน โดยการยกระดับคุณภาพชีวิต และการสร้างชุมชนให้เข้มแข็งนั้น ทำให้ทราบว่าปัจจัยที่มีผลต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ส่งผลต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยพัฒนาในด้านความเข้มแข็งของชุมชนมากกว่าการพัฒนาในระดับคุณภาพชีวิต และมิติทางเศรษฐกิจเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อระดับคุณภาพชีวิตและระดับความเข้มแข็งของชุมชน มากกว่ามิติทางสังคมสาเหตุหลักเกิดจากปัจจัยในมิติทางเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยที่ส่งผลโดยตรงต่อระดับคุณภาพชีวิตและระดับความเข้มแข็งของชุมชนมากกว่าปัจจัยต่าง ๆ ในมิติทางสังคม

ผลกระทบทางตรงและทางอ้อมของโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่มีต่อปัจจัยต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ส่งผลต่อปัจจัยต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยแยกเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเข้มแข็งของชุมชน ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตแบ่งเป็นปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยทางสังคม โดยปัจจัยทางเศรษฐกิจประกอบด้วย รายได้และการมีงานทำ ซึ่งทั้งสองปัจจัยได้รับผลกระทบในระดับสูงโดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 0.95 และ 0.92 ตามลำดับ ปัจจัยด้านสังคมประกอบด้วย ที่อยู่อาศัย, สาธารณูปโภค, สุขภาพกาย, สุขภาพจิต, ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน, โอกาสในการศึกษา, คมนาคมและการมีเวลาพักผ่อนหย่อนใจ

ซึ่งปัจจัยทางสังคมนี้ทุกปัจจัยต่างได้รับผลกระทบในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 0.55, 0.59, 0.44, 0.51, 0.52, 0.61, 0.63 และ 0.53 ตามลำดับ ด้านการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน แบ่งเป็นปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม โดยปัจจัยทางเศรษฐกิจประกอบด้วย รายได้และการมีงานทำ ซึ่งทั้งสองปัจจัยได้รับผลกระทบในระดับสูงโดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 0.95 และ 0.92 ตามลำดับ ปัจจัยทางสังคมประกอบด้วย การรับรู้ข่าวสาร, การมีส่วนร่วมในครอบครัว, การมีส่วนร่วมในชุมชน, มีส่วนร่วมด้านประเพณีและวัฒนธรรม, ประสิทธิภาพในการทำงานขององค์กรในชุมชน, มีกิจกรรมส่งเสริมอาชีพและความรู้ ซึ่งปัจจัยทางสังคมนี้หลาย ๆ ปัจจัยต่างได้รับผลกระทบในระดับสูง โดยการรับรู้ข่าวสารได้คะแนนเฉลี่ย 0.88 การมีส่วนร่วมในครอบครัวได้คะแนนเฉลี่ย 0.78 การมีส่วนร่วมในชุมชนได้คะแนนเฉลี่ย 0.91 ประสิทธิภาพในการทำงานขององค์กรในชุมชนได้คะแนนเฉลี่ย 0.85 การมีกิจกรรมส่งเสริมอาชีพและความรู้ได้คะแนนเฉลี่ย 0.44 และการมีส่วนร่วมด้านประเพณีและวัฒนธรรมได้รับผลกระทบอยู่ในระดับปานกลางได้รับคะแนนเฉลี่ย 0.59

ข้อเสนอแนะ

ผู้ศึกษาได้แบ่งข้อเสนอแนะออกเป็นสองส่วน คือ ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาและข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาคั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

จากผลการศึกษาคั้งนี้พบว่าตัวชี้วัดประสิทธิผลของโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ในหมู่บ้านเมืองบาง จ.หนองคาย ที่ทำการศึกษามีระดับผลประโยชน์เป็นส่วนใหญ่จะมีเพียงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การสร้างโอกาสในการศึกษาการมีส่วนร่วมด้านประเพณีและวัฒนธรรม ระดับผลประโยชน์ในระดับปานกลางและการมีเวลาพักผ่อนหย่อนใจ มีประสิทธิผลในระดับต่ำ ในส่วนของผลการศึกษาทางด้านปัจจัยที่มีผลต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน มิติทางด้านเศรษฐกิจ จะมีผลต่อ ระดับคุณภาพชีวิต และ ความเข้มแข็งของชุมชน มิติทางด้านสังคม เพราะเป็นเป้าหมายหลักของโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ดังนั้นใน

1. ควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านประเพณีและวัฒนธรรมให้มากขึ้น
2. ควรปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์ ของโครงการให้เน้นการพัฒนาปัจจัยทางสังคมให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

1. ควรจะศึกษาถึงมิติทางสิ่งแวดล้อมด้วย เพื่อครอบคลุมการศึกษาถึงปัจจัยที่ผลต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนให้มากขึ้น
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อความหลากหลายและความแตกต่าง ของข้อมูลในการหาแนวทางการวางแผน ในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ให้มีความชัดเจนถูกต้องและครอบคลุมมากขึ้น